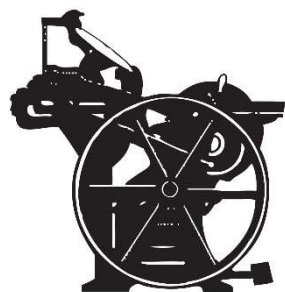

**SOCIAAL JAARVERSLAG
2025**

**STICHTING
NEDERLANDS
DRUKKERIJ
MUSEUM**

Nederlands
Drukkerij
Museum

INLEIDING

Stichting Nederlands Drukkerij Museum publiceert elk jaar een Sociaal Jaarverslag over de activiteiten in het jaar ervoor. Vanwege onze ANBI-status (*Algemeen Nut Beogende Instelling ANBI*) hebben we de wettelijke verplichting om bepaalde gegevens openbaar te maken via internet. Deze verplichting is bedoeld om transparantie te bevorderen en het vertrouwen van donateurs, belastingbetalers en toezichthouders te versterken.

We mogen over het afgelopen jaar spreken van een productief jaar en dat geldt niet alleen het aantal bezoekers dat we mochten ontvangen, maar tevens alle werkzaamheden, die zijn uitgevoerd door ons technisch team. Het aantal bezoekers in 2025 is licht gestegen t.o.v. het vorige jaar. Daarover verder op in dit verslag meer.

Het bestuur bestond op 1 januari 2025 uit:

- ✓ Frans de Nijs, voorzitter
- ✓ Cees Jochems, secretaris
- ✓ Gerlof Marks, penningmeester
- ✓ Wil van Gastel, bestuurslid, facilitaire dienst
- ✓ Bernhard Koevoets, bestuurslid, registratie en bibliotheek

ALGEMEEN

- Op 1 januari stonden 25 personen (incl. bestuur) op onze vrijwilligerslijst;
- Er werden 6 bestuursvergaderingen en 1 vrijwilligersvergadering gehouden;
- Vijf nieuwsbrieven „De Druktemaker” werden gemaild naar zo’n 700 mailboxen;
- We mochten in 2025 2 nieuwe vrijwilligers verwelkomen en ze zijn bezig om zich een weg te vinden in een grafische omgeving;
- Aan 42 personen werd een workshop “zetten, drukken en binden” gegeven. Dit is een stuk minder dan in 2024. We gaven toen een opleiding zetten/drukken aan medewerkers van de Grafische Werkplaats Raaf uit Breda. Voor het derde jaar op rij waren er 16 studenten van cultureel centrum “De Nieuwe Veste” uit Breda 2 avonden aanwezig om hun zelf gemaakte houtsneden te voorzien van teksten en deze af te drukken op een van onze authentieke drukpersen.

PROCEDURE AANNAME/BRUIKLEEN MATERIALEN

We zijn deze procedure in 2024 gestart en het komt nog steeds voor dat niet-grafische materialen aangeboden worden en daarom moeten we nog strenger gaan selecteren. Ook wordt er regelmatig gebeld door aanbieders van grafische objecten omdat ze aan het „opruimen” zijn. Het bestuur heeft besloten om te stoppen met aannemen, omdat het museum vol is. Als het b.v. om grafische boeken gaat vragen we altijd om foto’s te sturen, zodat we het kunnen beoordelen.

Er zijn daarover de volgende afspraken gemaakt:

- alleen Bernhard, Cees en Frans beoordelen of het aangeboden geschikt is voor het museum. Andere vrijwilligers nemen niets meer aan.
- er wordt niets meer aangenomen “aan de deur”. Mensen met materialen zonder aankondiging worden verzocht om het via de mail aan te kondigen.
- aanmeldingen voor een schenking gebeuren dus alleen via de mail met beschrijving en foto’s van het aangeboden.
- op onze website staat heel prominent deze mededeling.

NEDERLANDS DRUKKERIJ MUSEUM 50 JAAR:

2025 is ook het jaar geworden om voorbereidingen te treffen voor het Jubileumjaar 2026. Er werd een jubileumcommissie samengesteld van 5 vrijwilligers, die regelmatig op de woensdagochtenden bij elkaar gingen zitten om activiteiten te bespreken en te organiseren. Er werd een uitgebreid draaiboek gemaakt. Die activiteiten zijn zeer divers geworden en over het hele jaar ingedeeld. Met behulp van de website en Facebook, Instagram en de regionale weekkranten hebben we de activiteiten gepromoot. Over de interesse aan deze activiteiten komen we in een volgend verslag op terug.

VIDEOPROJECT

In 2023 is tijdens een bestuursvergadering besproken om video's te maken met als doelstelling om audiovisuele ondersteuning te geven aan bezoekers, dit i.v.m. het ouder worden van de huidige vrijwilligers. Dankzij een subsidie van het Nationaal Cultuurfonds konden we de opdracht geven aan een bedrijf, die de video's ging maken. Er werd gekozen om video's te maken van de Julien Cilinderpers; de Plantijn kniehevelpers; de oude drukkerij-zetten; de oude drukkerij-drukken; verhaal van Gutenberg inclusief lettergieten; Heidelberg Cilinder Auto-maat; Regelzetmachine Linotype Intertype en tot slot de Boekbinderen. Eind 2024 werd begonnen en begin 2025 waren de eerste 4 video's afgewerkt inclusief een tekstbalk per verduidelijking. Aan het eind van 2025 was het hele project afgerond en worden de video's op 8 schermen verdeeld in het museum getoond aan de bezoekers.

KOPPERMAANDAG

Traditioneel is de eerste activiteit van elk nieuw jaar de overhandiging van de Kopper-maandagprent aan de burgemeester van Etten-Leur. Koppermaandag was dit jaar op maandag 13 januari. De 49e prent was dit jaar gemaakt door één van onze vrijwilligers, Petra Aarts-Nagel, die sinds april 2024 betrokken is bij het museum. Het thema dit jaar was: „Ode aan de Matrijs”. Het is een eerbetoon aan het traditionele proces van letterzetten en drukken. Een matrijs is een gietvorm van de regelzetmachine Linotype of Intertype, die behulp daarvan vaste tekstregels kan gieten. Petra verwerkte dit ambachtelijke proces in een linsnede op een visueel aantrekkelijke manier, dat is uitgevoerd in goudkleur en zwart. Bij afwezigheid van de burgemeester nam de wethouder van Cultuur, René Verwijmeren, met veel genoegen de prent in ontvangst. „Deze prent krijgt een mooi plaatsje in het stadhuis”, aldus de wethouder.

NL-DOETDAG

Op vrijdag 14 en zaterdag 15 maart waren de NL Doetdagen in het leven geroepen door het Oranjefonds. We hadden ons wederom aangemeld voor deze dagen en een daaraan gekoppelde financiële ondersteuning mochten we ontvangen van het Oranjefonds om tegemoet te komen in de gemaakte kosten. Het project was dit jaar het opnieuw schilderen van onze Grafische Werkplaats. Vooral de zijde, die constant in de zon staat zag er niet best uit en kon wel een likje verf gebruiken.

SCHOOLPROJECTEN

Medewerkers van Cultuurhuis De Nobelaer coördineren de aanmeldingen van scholen voor culturele instellingen zoals het Nederlands Drukkerij Museum. Voor wat betreft die aanmeldingen bij ons museum is er een wijziging aangebracht voor de scholen. In het verleden gebeurde het regelmatig dat we soms wel 4 schoolklassen per week op bezoek hadden en dat werd te veel voor onze rondleiders. Daar tussendoor konden ook nog groepen volwassenen komen, die dan meestal in de middag kwamen. Afsgesproken werd om de planning zo te maken

dat we maximaal 2 rondleidingen in de week hadden van scholen. Dat blijkt goed te werken, we gaan alleen langer door. Er zijn nu boekingen, die tot eind mei doorlopen.

Dit schooljaar hebben we 438 leerlingen bij Dirk den Drukker op bezoek gehad. Het project Letter-Kunst moest even op gang komen, er waren minder leerlingen vorig jaar met zo'n 240 leerlingen. Ook voor Museumschatjes was weer veel belangstelling vanuit de regio met 652 leerlingen. Bij Erfgoed Brabant vond een grote verandering plaats met het aanmelden van scholieren door de scholen. De aanmeldingen moesten allemaal on-line gebeuren en niet meer via de mail. We kregen een link en on-line instructies hoe dit in zijn werk moest gaan. Na wat aanloopproblemen met de software is dit een enorme verbetering gebleken.

TENTOONSTELLINGEN

Het afgelopen jaar was een druk tentoonstellingsjaar. Op 14 januari was het de laatste dag van de expositie van tekenaar, cartoonist en schrijver Peter van Straaten. De expositie liet tekeningen zien vanuit de periode dat Peter van Straaten voor dagblad Het Parool werkte. Nadat de tekeningen uit de lijsten waren gehaald en opgeruimd werd een tentoonstelling ingericht met de lino's van Paul Bogaert. Paul was sinds zijn vroege jeugd gefascineerd door de magie van de relatie tussen het gesneden beeld en de spiegelbeeldige afdruk er van. Paul is tijdens zijn arbeidsleven docent geweest aan het Cobbenhage Lyceum in Tilburg. Deze tentoonstelling liep van zaterdag 8 februari tot 6 april 2025. Terwijl deze expositie werd er al volop gewerkt aan een volgende. Het was in 2025 80 jaar geleden dat we waren bevrijd van de Duitse bezetting en het thema van deze tentoonstelling was: „1940-1945 gedrukt, onderdrukking en bevrijding” en was te zien van 5 mei t/m 30 november. De tentoonstelling toonde op indrukwekkende wijze hoe drukwerk een rol speelde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Tijdens de opening waren de gezusters Jo en Corrie Belderbos (*91 en 86 jaar*) aanwezig, zij hadden als jonge kinderen de oorlog meegemaakt en werden daarover geïnterviewd door René Mensen journalist van weekkrant De Bode Etten-Leur. Een bijzondere toevoeging was de doorlopende film waarin Etten-Leurenaren hun herinneringen aan de bevrijding delen met herkenbare gezichten voor de lokale bevolking.

PROJECT ENTREERUIMTE

Tijdens een bestuursvergadering werd gesproken om de huidige entree- of receptieruimte van het museum eens stevig aan te pakken en meer eigentijds te maken. De huidige ruimte is sterk verouderd en het idee was om het wat vriendelijker te maken en tevens te gaan gebruiken om koffie/thee en fris te gaan verkopen, alsmede onze eigen artikelen ten toon te stellen met als doel om onze inkomsten te verhogen. We wilden een gastvrije en sociale sfeer creëren. De ruimte werd zo ingedeeld dat gasten zich goed konden bewegen en comfortabel konden zitten. Er werd gedacht aan een bar/toonbank over de hele breedte van de ruimte met achterin een nieuwe koelkast voorzien van een glazen deur, waarin drankjes kwamen te staan. Ook de parketvloer kreeg een flinke opknabbeurt. Tevens werd de ruimte voorzien van hanglampen om een gezellige sfeer te creëren.

VOORLEZEN OP HET PLEIN

Voorlezen voor kinderen op het grasveld in de grote tuin van het museum op woensdagavond 2 juli. De organisatie lag in handen van de afdeling Events|De Nobelaer. Het evenement „Voorlezen op het plein” met muziek wordt al enkele jaren georganiseerd door Event|De Nobelaer. Zij brengen hiermee het concept van voorlezen voor de allerkleinste naar een aantal wijken binnen Etten-Leur. Het was de tweede keer dat kinderen aandachtig luisterden naar het verhaal: „Iedereen laat scheetjes”, van Johnny Leighton en Mike Byrne

AFSCHEID VAN CULTUURCOÖRDINATOR

Op 1 juli ging Hanne Poos met pensioen. Hanne was Adviseur Cultuur Onderwijs en Natuur/ KOEPEL van de Gemeente Etten-Leur en CMk-intermediar van de Gemeente Zundert en Rucphen. Zij begon deze functie in 2008 en bedacht het aanbodboekje voor alle basisscholen met een actief en receptief Kunst aanbod. Door dit zogenaamde Cultuurbuffet kregen wij als Nederlands Drukkerij Museum, op jaarbasis heel veel scholieren op bezoek, zodat de rondleiders konden laten zien hoe er in vroeger tijden drukwerk werd gemaakt. Hanne Poos heeft zo'n 17 jaar op dit gebied heel veel betekend voor ons museum. Hierdoor ontstonden de projecten „De Letterkist van Dirk den Drukker” voor groepen 3-4 en LetterKunst voor de groepen 5-6-7-8.

DANK EN SLOT

Al met al is er in 2025 ontzettend veel werk verzet in een goede onderlinge samenwerking tussen bestuur en vrijwilligers. We zijn het afgelopen jaar verder gegaan het museumgebouw te verduurzamen. We zijn er nog lang niet, want er staan nog vele werkzaamheden in de agenda.

Het bestuur wil, samen met de vrijwilligers, het uitgestippelde beleid in 2026 verder voortzetten. Het bestuur spreekt ook haar dank uit aan alle vrijwilligers. Laten we hopen dat we in 2026 de ingeslagen weg van 2025 kunnen voortzetten. De vooruitzichten lijken gunstig.

Etten-Leur, maart 2026.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'F.A. de Nijs', with a large, sweeping flourish above it.

Namens het bestuur,
F.A. de Nijs,
voorzitter.